



КОРЖІНСЬКИЙ Дмитро Сергійович (Коржинский Дмитрий Сергеевич; 01(13). 09. 1899, С.-Петербург — 16. 12. 1985, Москва) — російський геолог, петрограф. Син [С. Коржинського](#). Доктор геолого-мінералогічних наук (1938), професор (1940), академік АН СРСР (1953). Герой Соц. Праці (1969). Сталін. (1946) і Ленін. (1958) премії. Премія ім. О. Карпінського АН СРСР (1949). Золота медаль ім. В. Вернадського (1972). Державні нагороди СРСР. Учасник воєн. дій 1918–20. Закін. Ленінгр. гірн. інститут (нині С.-Петербург, 1926). Працював 1925–31 у Геолкомі; 1931–37 — у Всесоюз. н.-д. геол. інституті (обидва — Ленінград); 1932–37 — зав. петрогр. секції; водночас 1929–40 — викладач, проф. Ленінгр. гірн. інституту; 1937–56 — в Інституті геол. наук АН СРСР; 1956–83 — завідувач відділу метасоматозу та метаморфізму Інституту геології рудних родовищ, петрографії, мінералогії та геохімії АН СРСР (обидва — Москва); 1969–79 — директор-організатор Інституту експериментал. мінералогії АН СРСР (м. Черноголовка Моск. обл.). Голова Нац. комітету геологів СРСР (від 1969), віце-президент Мінералог. товариства СРСР (від 1964). Був чл. низки зарубіж. наук. т-в і академій. Розробив основи фіз.-хім. теорії процесів мінералоутворення; висунув теорію біметасомат. і контактово-інфільтрац. скарноутворення та кислотно-основ. гідротермал.

еволюції розчинів; обґрунтував принцип кислотно-основ. взаємодії при кристалізації розплавів. Вивчав геологію родовищ корис. копалин Казахстану, Сибіру, Серед. Азії та України, зокрема Криворіз. залізоруд. бас. («Проблемы изучения Кривого Рога и Курской магнитной аномалии» // «ГЖ», 1954, т. 14, вып. 4; «По вопросу геологии Криворожского железорудного бассейна» // «Геология и генезис руд Криворожского железорудного бассейна», К., 1955; «Совещание по геологии и генезису руд Криворожского железорудного бассейна» // «Известия АН СССР», сер. геол., 1955, № 1; «Связь богатых руд Кривого Рога с процессами коры выветривания» // «Кора выветривания», 1956, вып. 2; «Кислотность — щелочность при магматических процессах» // «Гранитоиды», К., 1960). На честь К. мінерал класу боритів, відкритий 1963, названий коржинськітом. 1993 засн. премію ім. К. за найкращі праці в галузі фіз.-хім. петрології.

Основні праці

Факторы минеральных равновесий и минералогические фации глубинности. Москва, 1940; Закономерности ассоциаций минералов в породах архея Восточной Сибири. Ленинград, 1945; Биметасоматические флогопитовые и лазуритовые месторождения архея Прибайкалья. Москва, 1947; Петрология Турьинских скарновых месторождений меди. Москва, 1948; Физико-химические основы анализа парагенезисов минералов. Москва, 1957; Теория метасоматической зональности. Москва, 1969; Теоретические основы анализа парагенезисов минералов. Москва, 1973; Избранные труды: В 4 кн. Москва, 1993–94.

Рекомендована література

1. Дмитрий Сергеевич Коржинский: Мат. к биобиблиографии ученых СССР. 1959;
2. Классик петрологии XX века: 100-летие Д. С. Коржинского: Воспоминания. 1999 (обидві — Москва).

[А. І. Шушківський](#)

Бібліографічний опис:

Коржинський Дмитро Сергійович / А. І. Шушківський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-3621>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).